

Archief Afrika Europa.

Noden? Samenwerking? Toekomst? De DRC, Rwanda, Burundi en België.

COLLOQUIUM GEORGANISEERD DOOR

HET ALGEMEEN RIJKSARCHIEF EN HET KONINKLIJK MUSEUM VOOR MIDDEN-AFRIKA.

15-16 DECEMBER 2010

KMMA (KOLONIËNPALEIS)

17 DECEMBER 2010

WORKSHOP OVER NIEUWE ONDERZOEKSTHEMA'S EN ARCHIEF – ARA

info: Colarch@africamuseum.be

Thema:

Het archivalisch erfgoed is van wezenlijk belang voor de bevordering van hervorming en modernisering van de staatsstructuren en de samenleving in de DRC, Burundi, Rwanda en België. Archief uit de vroegere metropool is vaak fundamenteel, onder meer voor vragen in verband met verwantschap, bewijsstukken, migratie, grenzen, voor het beheer van de natuurlijke en intellectuele rijkdommen, en voor gegevens i.v.m. internationaal onderzoek. Het is uiterst belangrijk een antwoord te kunnen bieden op al deze vragen, die komen uit diverse hoeken van de samenleving, onder meer de academische wereld, het verenigingsleven, de civiele maatschappij of de staatsstructuren. Europese landen zouden voorbeelden kunnen aanreiken voor goed bestuur/beheer/faciliteren inzake de toegankelijkheid van archief. Het lijkt ook aangewezen de behoeften van de DRC, Burundi en Rwanda in dit verband op te lijsten, er aandachtig naar te luisteren en tegemoet te komen aan hun verwachtingen inzake onderzoek, archieftoegang en -beheer en 'capacity building'. In het verlengde van het colloquium zal een workshop ook een insteek geven over nieuwe onderzoeksthema's en de bruggen die moeten worden geslagen tussen archivaliek en geschiedenis.

Dag 1

15 DECEMBER 2010

HINDERPALEN EN VERWACHTINGEN IN KAART GEBRACHT.

VOORBEELDEN VAN INTERNATIONALE SAMENWERKING

- 8.30 – 9.00 u.: Onthaal / inschrijving
9.00 u.: Inleiding, Guido Gryseels, Directeur-Generaal van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika en Karel Velle, Algemeen Rijksarchivaris

AMBASSADEURS AAN HET WOORD:

- 9.10 u.: Z.Exc. Henri Mova Sakanyi, Ambassadeur van de DRC in België
9.15 u.: Z.Exc. Gérard Ntwari, Ambassadeur van Rwanda in België
9.20 u.: Z.Exc. Laurent Kavakure, Ambassadeur van Burundi in België

TOESPRAKEN VAN MINISTERS:

- 9.25 u.: Sabine Laruelle, Minister van KMO's, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid
9.30 u.: Steven Vanackere, Minister van Buitenlandse Zaken
9.35 u.: Charles Michel, Minister van Ontwikkelingssamenwerking

I. BESCHERMING, TOEGANKELIJKHEID EN BEHEER VAN ARCHIEF IN DE DRC, RWANDA EN

BURUNDI. STAND VAN ZAKEN, HINDERPALEN EN VERWACHTINGEN (09.40 – 12.30 U.)

VOORZITTER: MEVR. COLETTE BRAECKMAN (LE SOIR)

- 9.40 – 10.00 u.: 'Archiefbeheer in de Democratische Republiek Congo: Beleid en verwachtingen', Hermeline Lanza, Archives nationales du Congo
10.00 – 10.20 u.: 'Toestand van het archief in Burundi: Beleid en verwachtingen', Nicodème Nyandwi, Diensthoofd Nationaal Archief & Bibliotheek van Burundi
- ~~~~~
- 10.20 – 10.40 u.: *Koffiepauze*
- 10.40 – 11.00 u.: 'Huidige toestand en staat van bewaring van het archief in Rwanda na de volkerenmoord van 1994', Elias Kizari, Directeur van het Nationaal Archief van Rwanda
11.00 – 11.20 u.: 'De ervaringen van een Afrikaans vorser', Isidore Ndaywel è Nziem, Universiteit van Kinshasa
11.20 – 11.40 u.: 'Archief over Eurafrikaanse kinderen: wettelijke problematiek versus maatschappelijke verwachtingen', Bambi Ceuppens, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
11.40 – 12.00 u.: 'Erfgoed in gevaar! Denksporen voor het bewaren van de audiovisuele erfenis van de DRC, van Rwanda en van Burundi', Guido Convents, Signis/Afrika Filmfestival en Mweze Ngangura
12.00 – 12.15 u.: Film 'Het audiovisuele geheugen in gevaar' van Guy Bomanyama Zandu, producer en regisseur, over de benarde toestand van het archief in de DRC (2005, 9 min.)
12.15 – 12.30 u.: 'Erfgoed van Midden-Afrika. Archief films. Congo, Rwanda, Burundi, 1912-1960', Patricia Van Schuylenbergh, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
12.30 – 12.50 u.: Rondetafelgesprek / Vragen / Debat / Besluit

~~~~~  
12.50 – 14.00 u.: *Lunch*

## II. ARCHIEF EN INTERNATIONALE SAMENWERKING: GOEDE PRAKTIJKEN? (14.00 – 17.00 u.)

### VOORZITTER: DR. PATRICIA VAN SCHUYLENBERGH (KONINKLIJK MUSEUM VOOR MIDDEN-AFRIKA)

- 14.00 – 14.20 u.: 'Programma Gemeenschappelijk Cultureel Erfgoed', Roelof Hol, Cultureel Erfgoed Noord-Holland (Cultural Heritage)
- 14.20 – 14.40 u.: 'Bedreigingen voor de archieven en het bestuur in Afrika', James Lowry, Project Manager, International Records Management Trust, London
- 14.40 – 15.00 u.: 'De Franse ervaringen', Martine Cornède, Directrice van de Dienst Overzees Nationaal Archief

~~~~~  
15.00 – 15.20 u.: *Koffiepauze*

- 15.20 – 15.40 u.: 'De ervaringen van de International Council on Archives', David Leitch, Secretaris-Generaal van de International Council on Archives
- 15.40 – 16.00 u.: 'De strategie van de UNESCO inzake archief', Z.Exc. Papa Momar Diop, vertegenwoordiger van de UNESCO
- 16.00 – 16.20 u.: 'De ervaringen van een Burundese archivaris, in de context van internationale werkzaamheden', Jean Bosco Ntungirimana, Diensthoofd Documentatie en Archief van de Rekenkamer van Burundi en Vicevoorzitter van de Vereniging van Bibliotheacarissen, Archivarissen en Documentalisten van Burundi
- 16.20 – 17.20 u.: Rondetafelgesprek / Vragen / Debat / Besluit

Dag 2

16 DECEMBER 2010

INITIATIEVEN EN PARTNERSHIPS VOOR BEHOUD EN UITWISSELING VAN INFORMATIE:

ERVARINGEN VAN NU EN UITDAGINGEN VOOR DE TOEKOMST

- 9.00 u.: Onthaal
- 9.10 u.: Inleiding, Guido Gryseels, Directeur-Generaal van het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika

III. PROJECTEN IN BELGIË (9.20-12.40 U.)

VOORZITTER: PROF. GUY VANTHEMSCHE (VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL)

- 9.20 – 9.40 u.: 'Steun van Belgische ambtenaren bij de hervorming van de overheidsadministratie in Congo', Pierre Verkaeren, Belgian Development Agency en Philippe Jacquij, FOD Financiën
- 9.40 – 10.00 u.: 'Enkele archiefdocumenten van de DRC, in het kader van het project 'Provincies' KMMA/DGOS, Jean Omasombo Tshonda, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
- 10.00 – 10.20 u.: 'Diplomatiek en Afrikaans archief van de FOD Buitenlandse Zaken – DRC, Rwanda, Burundi, 2000-2010: een terugblik en een toekomstgerichte visie', Françoise Peemans en Alain Gérard, FOD Buitenlandse Zaken

~~~~~  
10.20 – 10.50 u.: *Koffiepauze*

- 10.50 – 11.20 u.: 'De ontsluiting van archief in het KMMA', Dieter Van Hassel, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika/ 'Gebruik van mijnarchief in de hedendaagse geologie', Max Fernandez Alonso, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
- 11.20 – 11.40 u.: 'Archiefgids betreffende de koloniale geschiedenis van de Democratische Republiek Congo, Rwanda en Burundi, 19e-20e eeuw', Laure d'Ursel, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, en Lien Ceùppens, Algemeen Rijksarchief
- 11.40 – 12.00 u.: 'Initiatieven van het Rijksarchief', Pierre-Alain Tallier, Algemeen Rijksarchief
- 12.00 – 12.40 u.: Rondetafelgesprek / Vragen / Debat / Besluit

~~~~~  
12.40 – 14.00 u.: *Lunch*

IV. DENKSPOREN VOOR STERKERE PARTNERSHIPS: OPLEIDING, DIGITALISERING,

COMPETENTIENETWERKING (14.-17.00 U.)

VOORZITTER: PROF. GUY VANTHEMSCHE (VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL)

- 14.00 – 14.20 u.: 'Toegang tot archief: rechten, plichten en democratie', Perinne Canavaggio, International Council on Archives
- 14.20 – 14.40 u.: 'Nieuwe denksporen voor archief en archivariissen in Afrika', Bob Bobutaka Bateko, Lector aan het Hoger Instituut voor de Statistiek te Kinshasa en aan de Universiteit van Kinshasa. Expert van het UNDP en ambtenaar bij de Wereldbank

~~~~~  
14.40 – 15.00 u.: *Koffiepauze*

- 15.00 – 15.20 u.: 'RDCphoto: digitalisering van fotoarchief in Congo (DRC): werking, resultaten, problemen en kansen', Hein Vanhee, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
- 15.20 – 16.00 u.: Algemeen besluit en follow-upvoorstellen, Mathilde Leduc-Grimaldi, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika
- 16.00 – 17.20 u.: Rondetafelgesprek: Wie zijn de stakeholders, welke zijn de projecten, hoe doen we aan capaciteitsopbouw? Deelnemers: Karel Velle, Hermelinde Lanza, Isidore Ndaywel è Nziem, Jacob Sabakinu, Charles Tshimanga-Kashama, Jean Omasombo-Tshonda, Z.Exc. Henri Mova Sakanyi, Z.Exc. Dhr. Gérard Ntwari, Z.Exc. Laurent Kavakure en enkele officiële vertegenwoordigers
- 17.20 – 17.30 u.: Afsluitend rondetafelgesprek en algemeen besluit: Guy Vanthemsche, Vrije Universiteit Brussel

## Dag 3

17 DECEMBER 2010

### WORKSHOP: NIEUWE ONDERZOEKSTHEMA'S EN DE ROL VAN ARCHIEF

9.00 u.: Onthaal

#### VOORZITTER: DR. GUSTAAF JANSSENS, ARCHIVARIS VAN HET KONINKLIJK PALEIS

9.10 u.: Inleiding, Karel Velle, Algemeen Rijksarchivaris

9.20 – 9.40 u.: 'Nieuwe onderzoeksthema's en -noden in de DRC: de ervaringen van de zomeruniversiteit', Jacob Sabakinu-Kivilu, Universiteit van Kinshasa en Mathilde Leduc-Grimaldi, Koninklijk Museum voor Midden-Afrika

9.40 – 9.55 u.: 'Waar vinden we bronnen voor onderzoek naar een cultuurgeschiedenis van de Afrikaanse elite?', Daniel Tödt, Humboldt-Universität Berlin

9.55 – 10.10 u.: 'De vestiging van de universiteit van Haut-Uele en haar noden', Antoinette Monikutido, Universiteit van Haut-Uele

~~~~~  
10.10 – 10.30 u.: *Koffiepauze*

10.30 – 10.45 u.: 'Sprekende stenen? Hoe de evolutie van het stedelijk landschap van Kinshasa documenteren via archiefonderzoek en veldwerk', Johan Lagae, Universiteit Gent

10.45 – 11.00 u.: 'Opwaardering van het cultureel erfgoed: samenwerkingsmogelijkheden tussen Midden-Afrika en het KADOC (KU Leuven)', Directeur KADOC Documentatie – en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving

11.00 – 11.15 u.: 'Privéarchief en koloniale geschiedenis. De ervaringen van het SOMA met 4 onderzoeksprojecten: 1) het maatschappelijk geheugen van de Belgische oud-kolonialen 2) vrouwen in de kolonie 3) kinderen van Save 4) Congo-België, 1955-1965, propaganda en werkelijkheid', Florence Gillet en Anne Cornet, Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij

11.15 – 11.30 u.: 'Een gezamenlijk verleden; gedeelde verhalen, een heden om op te helderen', Charles Tshimanga, University of Nevada, Reno

11.30 – 11.45 u.: 'Getuigenis van een vorser en geschiedenisleerkracht over beschikbaarheid, toegankelijkheid en gebruik van archief over Rwanda', Charles Kabwete Mulinda, Nationale Universiteit van Rwanda

11.45 – 12.40 u.: Rondetafelgesprek / Debat / Besluit

12.40 – 13.00 u.: Algemeen besluit

~~~~~
13.00 u.: *Lunch*

NAMIDDAG:

Bezoek aan KMMA en ARA

Met de steun van
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

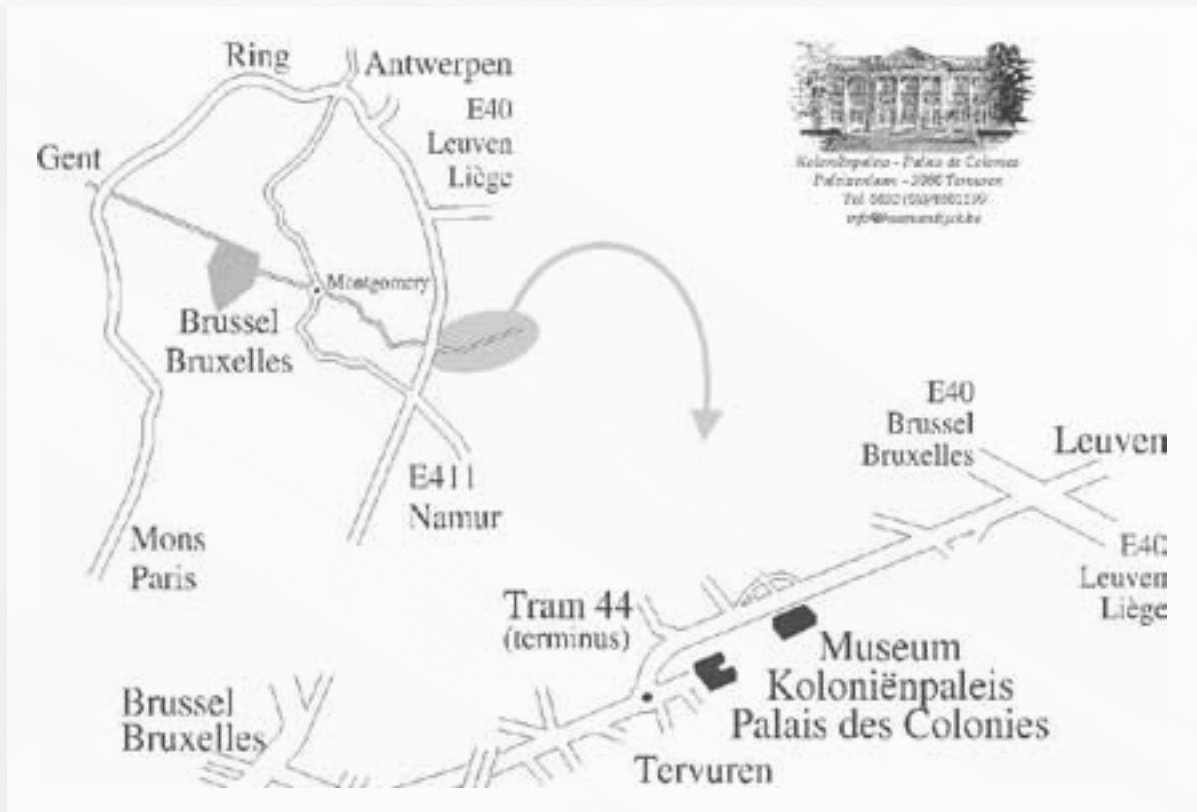

Koninklijk Museum voor Midden-Afrika

Leuvensesteenweg 13
3080 TERVUREN

COLLOQUIUM

Hoe te bereiken?

Algemeen Rijksarchief

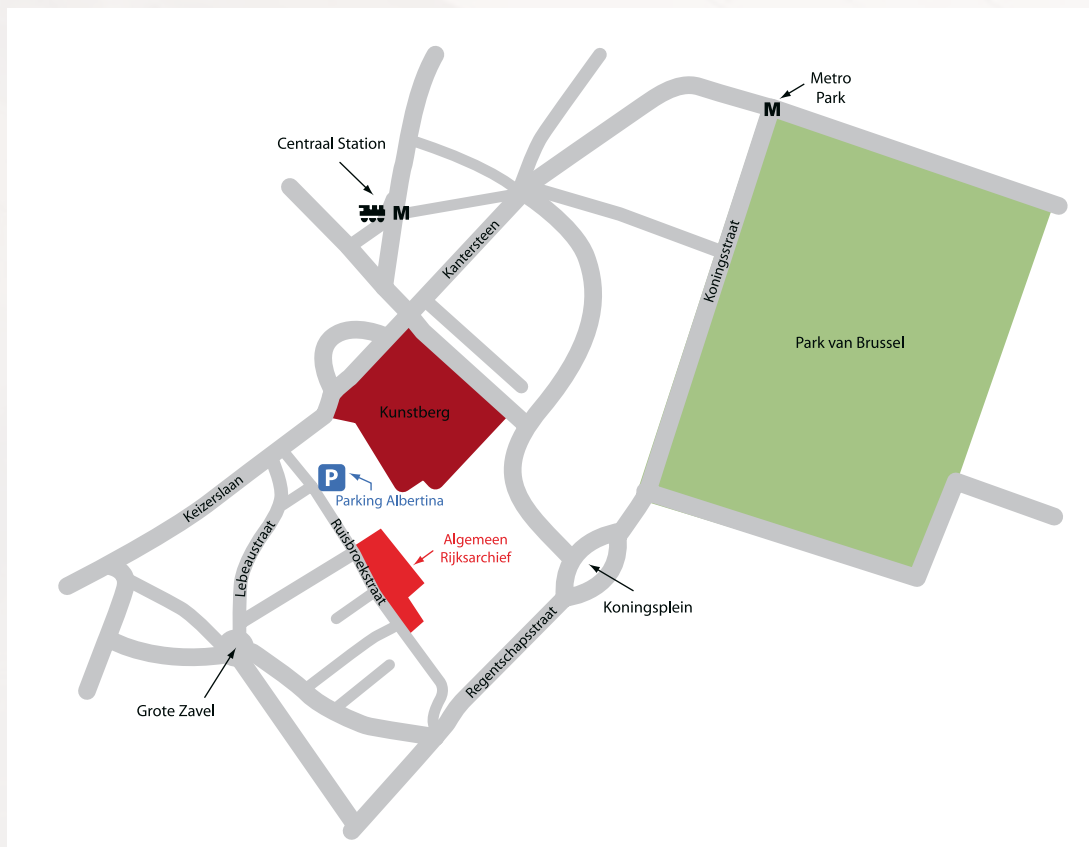
Ruisbroekstraat 2
1000 BRUSSEL

WORKSHOP

Hoe te bereiken?

Met het openbaar vervoer: Het Algemeen Rijksarchief ligt in het centrum van Brussel, midden in de driehoek Kunstberg – Grote Zavel – Centraal Station. Het is gemakkelijk te bereiken met het openbaar vervoer: trein- en metrohaltes in het Centraal Station; bushaltes op de Grote Zavel; tramhaltes in de Regentschapsstraat (Zavelkerk). Vanaf het Centraal Station is het hooguit 5 minuten lopen. Volg de Keizerslaan. Even voorbij nr. 4 (dienstingang Koninklijke Bibliotheek) daalt u langs een trap af naar het Gerechtsplein. Via een voetgangersgalerij bereikt u de Ruisbroekstraat en het Algemeen Rijksarchief.

Met de wagen: Het Algemeen Rijksarchief heeft geen parkeerplaatsen. Parkeren in de buurt is uiterst moeilijk, tenzij in een betalende parking (b.v. parking Albertina met ingang via het Gerechtsplein).

www.arch.be

www.expocongo.be (vanaf 15 december 2010)